

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного Університету»
Навчально-науково-виробничий центр
Національного університету цивільного захисту України
Національний авіаційний університет, кафедра економіки та бізнес-технологій
Imperatyw PI Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością
(ТОВ «Торговий будинок ІМПЕРАТИВ», Варшава, Польща)
Milton Friedman University (Будапешт, Угорщина)
Вільнюський університет, кафедра обліку та аудиту (Вільнюс, Литва)
ТОВ «ХЛАДОПРОМ»

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
«Відновлення та модернізація економіки
України: виклики, пріоритети, практики»

Харків, 2 березня 2023 р.

УДК 338.246.88
М 74

Редакційна колегія:

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ: Гурова Капіталіна – к.е.н., доцент, в. о. директора ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету», Заслужений працівник народної освіти України.

Баришевський Олексій – Голова Наглядової ради ТОВ «ХЛАДОПРОМ».

Домбровська Світлана – д.держ.упр., професор, проректор Національного університету цивільного захисту України – начальник навчально-науково-виробничого центру, Заслужений працівник освіти України.

Катаєв Андрій – заступник директора з навчально-методичної роботи ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету», к.е.н., доцент.

Кулінченко Сергій – голова ради студентського самоврядування ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

Міт'яєва Тетяна – к.е.н., доцент, завідувач відділення харчових технологій та ресторанного бізнесу ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

Нагорна Ірина – к.е.н., доцент, завідувач відділення економіки та бізнесу ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

Ніколенко Борис – директор ТОВ «Торговий будинок ІМПЕРАТИВ», Imperativ PL Sp. Z o.o, (Варшава, Польща).

Peter Szatmari – Dr., проректор з загальної роботи та зав'язків з громадськістю Milton Friedman University (Будапешт, Угорщина).

Rasa Subaciene – Dr., завідувач кафедри обліку та аудиту Вільнюського університету, професор (Вільнюс, Литва).

Савченко Ілля – к.держ.упр., доцент, заступник директора з навчально-методичної роботи ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

Чумак Оксана – д.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки та бізнес-технологій Національного авіаційного університету.

Рекомендовано до оприлюднення Педагогічною радою ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ» (протокол № 6 п.6 від 07.03.2023 р.).

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Відновлення та модернізація економіки України: виклики, пріоритети, практики», в яких розглядається основні напрями створення умов для модернізації національної економіки, розробити підходи до формування політики модернізації економіки та пропозиції щодо механізму її реалізації.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей та повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редакційної ради збірника.

М 74 **Матеріали** Міжнародної науково-практичної конференції «Відновлення та модернізація економіки України: виклики, пріоритети, практики». – Харків : ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ», 2023. – 266 с.

Кунічева Т. П., викладач,
ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»

ПІДГОТОВКА КАДРІВ ДЛЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Сучасний світ змінюється під впливом цифровізації [1]. Саме тому уряд України одним із найважливіших пріоритетів обрав тотальну цифрову трансформацію нашої країни. Нажаль, наша держава наразі проходить через важкі випробування. Спочатку пандемія, а потім жорстока війна завдали тяжких ударів по економіці України. Незважаючи на труднощі воєнного часу уряд нашої країни вже будує плани стосовно економічного відновлення в післявоєнний час. Одним із ключових напрямків відновлення економіки в повоєнний час має бути цифрова модернізація економіки України в умовах євроінтеграції [2].

Отже, зараз в країні, незважаючи на війну, відбувається цифрова трансформація бізнесу та суспільства, яка вимагає усвідомленого використання цифрових технологій. В свою чергу, використання цифрових технологій потребує наявності підготовлених спеціалістів, які володіють відповідними знаннями та навичками. Саме людина є рушійною силою всіх трансформацій суспільства, в тому числі цифрових. Зараз ми всі вчимося жити в цифровому світі в реальному часі.

У відповідності до реалій сьогодення ми повинні дбати про конкурентоспроможність наших випускників, про формування в майбутніх фахівців сучасної системи поглядів, теоретичних знань та практичних навичок з використання цифрових технологій для доступу, організації, аналізу та оцінки цифрової інформації; а також відповідної соціальної поведінки в цифровому середовищі як складової цифрового суспільства України та світу в умовах цифрової трансформації.

Тому в коледжі було введено спеціальні дисципліни, спрямовані на залучення студентів до можливостей сучасного цифрового світу. Розглянемо їх більш детально.

Дисципліна «Цифрові послуги та рішення для бізнесу».

Студенти мають навчитись орієнтуватися в інформаційних потоках, використовувати для ведення бізнесу сучасні методи обробки даних та відповідне програмне забезпечення тощо. Тому ця дисципліна спрямована на формування в майбутніх фахівців теоретичних знань та практичних навичок і вмінь, які необхідні у веденні бізнесу в умовах цифрової трансформації.

При вивченні курсу студенти знайомляться із сутністю процесу цифровізації, з провідними цифровими технологіями, які проникають у всі сфери сучасного життя, а головне – в професійну діяльність. Вони аналізують, яким чином використання цифрових технологій призводить до цифрової трансформації бізнесу та суспільства в цілому, як відбувається перехід від традиційної економіки до цифрової, як модифікуються існуючі бізнес-процеси та створюються нові. Крім того, розглядається, як всі ці процеси позначаються на економіці України. Суттєва увага в курсі приділяється ключовим цифровим трендам (наприклад, Інтернету речей, штучному інтелекту тощо). Значне місце в курсі займає аналіз цифрових екосистем як систем, заснованих на принципах взаємовигідних відносин, інтеграторів інформаційних сервісів, бізнес-процесів тощо.

Все вищерозглянуте дозволяє перейти до аналізу сучасних цифрових бізнес-моделей, до їх архітектур та до концепцій, на яких вони ґрунтуються. Ці знання дозволять випускникам коледжу в майбутньому оптимально планувати та поліпшувати свій бізнес в цифровому суспільстві. Це означає, що майбутні фахівці будуть готові оперувати цифровими розширеннями традиційних бізнес-моделей: додана вартість створюватиметься за допомогою цифрових технологій; використовуватимуться цифрові бізнес-інновації; клієнти також будуть цифровими, тобто залучатимуться через цифрові канали. Це вимагатиме обов'язкової активної присутності компанії в мережі Інтернет.

Такі вимоги до ведення бізнесу потребують компетентності щодо сучасних цифрових платформ для бізнесу. Робота на таких платформах вимагає обов'язкової обізнаності відносно їх можливостей та сервісів. Особливо це стосується невеликих компаній, оскільки на таких платформах вони мають доступ до таких можливостей, які самотужки не можуть собі дозволити.

Суттєвим проявом цифрових платформ є хмарні технології, які досить активно використовуються сучасним бізнесом, оскільки за рахунок їх використання можна отримати не лише хостинг, а й можливість користуватись віддаленими обчислювальними потужностями, програмним забезпеченням тощо. Це відкриває зовсім інші можливості для колективної роботи але й, водночас, потребує для ефективної роботи зовсім іншого менталітету.

Студенти коледжу також знайомляться із можливостями, які надає використання державних цифрових послуг як для особистих потреб, так і для бізнесу. Вони аналізують сутність поняття «цифрова послуга», а також ознайомлюються з основними положеннями відповідної законодавчої бази. Далі вони виконують огляд основних цифрових послуг України та більш детально розглядають проєкт «Дія. Цифрова держава».

Але лише формального оволодіння різними цифровими рішеннями недостатньо, оскільки цифрові технології постійно змінюються, розвиваються, з'являються нові. Тому майбутні спеціалісти мають не лише засвоїти існуючі можливості, але й завчасно оволодівати новими, вбудовувати їх в свою діяльність, бачити їх можливості та особливості. Причому робити це не тоді, коли ці технології набудуть масового поширення, а заздалегідь, коли вони будуть лише з'являтися, або в якихось нових галузях використання. Такий підхід надасть їм великих конкурентних переваг. Тому для студентів вводиться ще один курс – «Цифрова культура», спрямований на пропедевтику засвоєння й використання сучасних та перспективних цифрових технологій, а також на переосмислення бізнесу в епоху цифрових технологій. В межах цього курсу студентам надається аналіз процесу формування інформаційного суспільства, розглядаються як його переваги, так і можливі загрози. Далі показується, що для вільної орієнтації в інформаційному просторі людина повинна володіти цифровою культурою як однією зі складових культури взагалі. З метою вивчення факторів, що впливають на формування цифрової культури, студенти знайомляться із сучасними промисловими революціями та етапами розвитку цифровізації в Європі та в Україні. Вони вивчають основні положення документів, які відображають розвиток цифрових технологій як провідний тренд сучасності в Україні та впливають на формування цифрового майбутнього Європи та на цифровізацію людини.

Тому ключовими поняттями цього курсу є *цифрова грамотність* [3] та *цифрові компетентності*, як складові поняття «цифрова культура». Аналізуються їх структура, генезис та вплив на цифрову трансформацію суспільства. Не випадково, що в 2018 році Європейський Парламент та Рада Європи своїми рішеннями включили *цифрову компетентність* до складу 8 ключових компетентностей, необхідних сучасній людині впродовж життя, нарівні з такими традиційними компетентностями, як грамотність, мова, можливість самовираження, здатність до навчання, комунікативність, здатність до підприємництва та ін. [4] Наголошується такий важливий факт, що рушійною силою цифрової трансформації суспільства є сама людина, а успішна цифрова трансформація бізнесу починається з цифрової культури співробітників компанії.

Список використаних джерел:

1. Negroponte N. Being Digital. New York : Knopf, 1995. 256 p.
2. Boldyrieva L., Chaikina A. Digital Modernization of Ukraine Economic Processes in the Context of European Integration (Цифрова модернізація економічних процесів в Україні в умовах євроінтеграції). *Науковий журнал «Економіка і регіон»*. Полтава : ПНТУ, 2021. Т. 3(82). С. 23-28. doi:[https://doi.org/10.26906/EiR.2021.3\(82\).2359](https://doi.org/10.26906/EiR.2021.3(82).2359).
3. Belshaw D. The Essential Elements of Digital Literacies. Self-published, 2014. 105 p. URL: <https://dougbelshaw.com/essential-elements-book.pdf> (дата звернення: 16.02.2023).
4. Council Recommendation on Key Competences for Life-long Learning. 2018. URL: <https://cutt.ly/E3jhE9T>

Завадська І. К. АЛГОРИТМ ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ У ВОЄННИЙ І ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОДИ.....	48
Кордиш Д. Є., Шевченко С. О. ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ НА ОСНОВІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....	50
Луняк В. Е. МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЦИФРОВОГО ПЕРЕХОДУ В ЕКОНОМІЦІ ТА ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ УКРАЇНИ ЗА ВОЄННИХ УМОВ	51
Бизов С. С. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ ЯК УМОВА СТАЛОГО ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ	53
Вайновський Є. О., Шевченко С. О. ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКИЙ МЕХАНІЗМ НАДАННЯ ГАРАНТІЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМ ПРАЦІВНИКАМ ЯК ЧИННИК ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ .	54
Кравченко А. О. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ.....	56
Кузнєцов В. О., Шевченко С. О. МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ДЕРЖАВНИХ ПІСЛЯВОЄННИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІЙ ТА ІНШІЙ СФЕРАХ УКРАЇНИ.....	59
Пасічник О. В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО КОНТРОЛЮ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ.....	60
Пищулін В. М. ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ УПРАВЛІННЯ АЕРОПОРТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ.....	62
Золотухіна О. О. ВНЕСОК ХАРЧОВОЇ ІНДУСТРІЇ В МОДЕРНІЗАЦІЮ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	65
Сараєв Д. Ю., Заславська К. Г. АЛЬТЕРНАТИВНЕ ФІНАНСУВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	67
Кізляр О. О. ПЕРСПЕКТИВА ВІДНОВЛЕННЯ МІСТ НА ПРИНЦИПАХ «SMART CITY»	70
Петченко М. В. ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРОДАЖАМИ АВІАЦІЙНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ	73
Постольна Н. О. РИНОК ВІРТУАЛЬНИХ КАПІТАЛІВ УКРАЇНИ: ВРОВАДЖЕННЯ ТА РИЗИКИ.....	75
Кунічева Т. П. ПІДГОТОВКА КАДРІВ ДЛЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	78
Анісімова А. В., Курилова Н. М. СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	80
Войтова К. В., Мельничук М. О. КАДРОВИЙ ОБЛІК В РЕАЛІЯХ ВОЄННОГО СТАНУ	82
Зміївська І. В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОБУДОВИ МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ПРОЦЕСІВ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СЕРЕДОВИЩІ MS EXCEL	84
Аштаєв О. С. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ВІЙНИ	86
Аштаєва Н. Л. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	88
Руденко Н. FUNCTIONALITY OF UKRAINIAN TOURISM DURING THE WAR.....	90